

ВРЕМЕНАТА СЕ МЕНЯТ

Людмил Пауновски

Каква метаморфоза - на 28 септември 1987 г., когато жените и майките от Русе излязоха на своята първа протестна демонстрация против отравянето на града, дори вест не бе допусната до националните средства за масова информация. Съвсем

друго бе след обявения от "Екогласност" първи национален ден на екологичен протест. Вестниците, радиото и телевизията се надпреварваха да дават информация - как металните животни на Лъвов мост били превързани през устата с марля или на кого се връчват наградите Голямата и Малката бравда. Пропуснати бяха само някои съществени подробности.

Именно социалистическата наука бе тази, която учеше, че е западна измишльотина и едва ли не капиталистическа диверсия доказалата правилността си практика да не се сече гората повече от нейния естествен прираст. А справедливо награденият носител на "Малката бравда" акад. Мако Даков от години се кичи с лаврите на активен борец за чиста и незасегната природа и дори се пише председател на отдавна фалирала Общонароден комитет за опазване и възпроизводство на природната среда.

Колкото до проблема Русе-Гюргево, въпреки договореностите на двете прокомунистически правителства, те едва ли са в състояние да спазят обещанията си. Говори се за разширение на Втората и изграждане на нова трета площадка в гюргевския завод. Наблюдават се и непознати странични явления след обгазяване - не само кашлица, а и кожни обриви. Въпреки това автоматична система за контрол на въздуха в Русе все още не е доставена.

Времената се менят, но не съвсем! Така Великото народно събрание в желанието си да отговори на тревогата на хората твърде емоционално и естествено прибързано взе решение относно работата на ТМК "Г. Дамянов" в Средногорие. Решение, напълно неизпълнимо, но затова пък успокояващо - да се пусне в действие комбинатът само ако осигурява съдържание на арсен във водите, вливащи се в язовир Тополница

в рамките на допустимата норма. Бумерангът се завърна в Комисията по опазване на околната среда към ВНС с искането на медодобивния комбинат поне до края на 1993 г. - докато трае реконструкцията и строежът на пречиствателната станция, да се определят временни норми за съдържание на арсен в изпусканите отпадни води. Норми, от които на сведуещ човек му настръхват косите!

Е, норми не бяха определени, но това бе единственият твърд отпор, който народните представители можеха да дадат. Още веднъж кротко им бе разяснено, че е немислимо да се спре работата на комбината, единствено снабдяващ България с мед, даващ основните количества сярна киселина, промишлено злато и сребро. Че само замирането на редица непрекъснати производствени процеси може да донесе при последващото пускане загуби от десетки милиони долари и стана повече от ясно - ето на каква динена кора са се излагали ръководствата на комбината през годините, ето на какво са разчитали всички онези малки и големи началници, от които е зависело съгласието от Средногорие да се изнесе част от продукцията на Запад срещу получаване на модерни пречиствателни съоръжения. Не е за вярване, че почти от началото на годината фирма "Полимет" не е получавала разрешение да обмени в Българска външнотърговска банка за долари получените нагласено 500 т злато, за да започне сериозни преговори със западни партньори. Добре че в средата на септември най-сетне някой си благоволил да подпише...

И друга сериозна работа си имаше Комисията за опазване на околната среда към ВНС. Отново бе поставен на разглеждане въпросът за бъдещето на оловно-цинковото производство у нас. И станахме свидетели на невероятни метаморфози. Всички проверки, сигнали, подписки срещу съществуването на двата завода-убийци, всички решения, които предишното Народно събрание и неговата комисия са имали като документация, мистериозно са изчезнали. Изпарили са се като по команда. Командата е отгоре и е въпреки мнението на хората от Пловдивското поле. На мястото на КЦМ "Д. Благоев" ще има

най-малкото един цинков модул, разбира се, капсулован и т.н. Фирма "Олово и цинк" естествено защитава своето съществуване, а лекарите са категорични - районите около КЦМ и оловно-цинковия завод около Кърджали са в кризисна ситуация и малко им трябва още, за да настъпи истинска катастрофа.

И отново сме свидетели на убеждавания, че без цинк и олово не можем, че какво щяла да прави

нашата икономика без тях, и още, и още... А изобщо не бе представен стегнат отчет - какво произвеждаме и на каква цена. Какво ни трябва сега и за в бъдеще. Какви оферти има за строеж на нови мощности, къде е най-рационално да бъдат разположени. Протакането продължава както в най-добрите тоталитарни времена. Така че вярно - времената се менят, но не съвсем.